

A tsuba legendája

(6. rész)

Szilvavirágok -

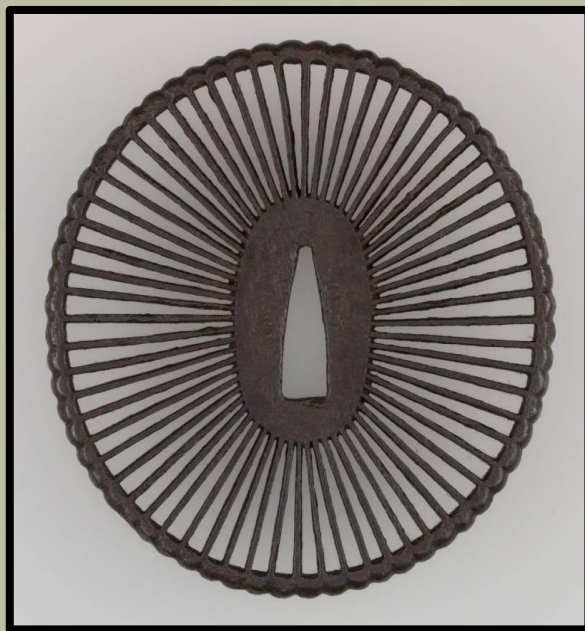
Incselkedő hold alatt

Ne töprengj, vándor!

Issa

A *tsuba* díszítésének legrégebbi technikája az áttört stílus, az úgynevezett *sukashi*. Ezt a megmunkálási módot nagyon sokáig használták, még a korai, csak vasból készült tsubáknál is. Ezeket már jóval a *Muromachi* korszak előtt is készítették. Ráadásul az áttört tsubák eleinte nem csupán a szépségükért készültek, hanem pusztán gyakorlati céllal, hogy csökkentsék a súlyát. Majd divatba jött, és később a hagyományok tisztelete lett belőle. Ezután megjelent a saját terminológiája.

Tehát a *tsuba*, amelynek áttört mintája van az úgynevezett *sukashi-tsuba*. És ott volt még a *tsuba ko-sukasi* - ha a rés kicsi volt vagy egyszerű alakú. Ha viszont egy tsubában sok rés volt, és maga a kép összetett volt, akkor azt *ji-sukashi*-nak - "vésett felületnek" nevezték. A tsubán lévő kivágott mintát magát is ki lehetett egészíteni véséssel, vagy berakással. Minden a mester képzeletétől és a megrendelő kívánságaitól függött. A vékony fémszálak rajzolata fűrészeléssel készült, és néha nagyon finom volt, hasonlóan a fémcshipkéhez.

Vas *tsuba*, krizantémvirág stilizált képével. XVI. század.

Anyaga: vas, réz. Átmérő: 10,2 cm; vastagság: 0,8 cm; súly: 189,9.

"Libák a hold alatt a felhőkben." Készítés ideje: XVIII. sz. eleje - XIX. sz. eleje.

Anyaga: vas, arany, ezüst, réz, *shakudo*. Átmérő: 7,9 cm; vastagság: 0,6 cm. Súly: 104,9.

A japánok nem tudják az életüket elképzelni a *sakura* virágai nélkül. A cseresznye virágzás napjai az egész ország számára ünnepnapot jelentenek. A virágzó sakura megcsodálásának szokása pedig nagyon régi. Persze bölcsebbnek tünne olyan növényeket imádni, amelyek hasznos gyümölcsöt hoznak az embereknek. Például a tököt vagy a kukoricát. Az ehetetlen cseresznye virágzása azonban a *yamato* parasztok számára kiemelkedő jelentőséggel bírt. Elvégre megelőzte a rizs aratását, és ha buja volt a virágzás, a parasztok gazdag termésre számíthattak. Volt egy másik ok is, amelyet *Issa* a költő versben fejezett ki:

Nincsenek idegenek közöttünk!

Mindannyian testvérei vagyunk egymásnak.

A virágzó cseresznye alatt.

Egyetértek azzal, hogy ezek a szavak tele vannak mély jelentéssel. Vajon meg kell-e lepődni azon, hogy a virágzó sakura különböző technikájú képeit folyamatosan reprodukálták a tsubákon? Beleértve a *Sukashi* technikát is.

"Sakura virágzás." Készítés ideje: kb. 1615 – 1868.

Anyaga: vas, réz. 7,6 cm szélesség; 5,4 cm hosszúság; 0,6 cm vastagság. Súly 121,9.

Egy másik *tsuba sukashi* stílusban. Készítés ideje: kb. 1615 – 1868.

Anyaga: vas, réz. 7,9 cm szélesség; 7,6 cm hosszúság; 0,5 cm vastagság. Súly 119,1.

Néhány, a *sukashi* stílusban készült *tsuba* hasonlít a legkiválóbb fém csipkére. Voltak rajta levelek, gallyak, virágok, rovarok, egyszóval a *tsuba* felülete egy igazi kép volt.

Készítés ideje: kb. 1615 - 1868 Anyaga: vas, réz. Átmérő: 7,3 cm; vastagság: 0,5 cm. Súly: 90,7.

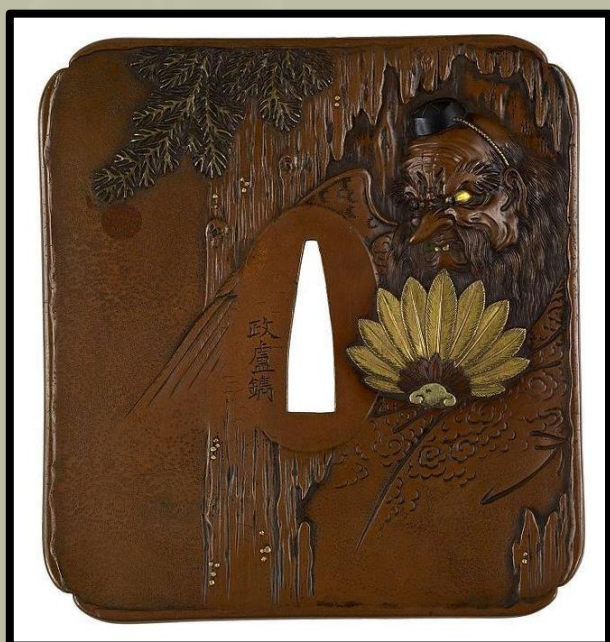
"kócsag" *tsuba*. Készítési idő: kb. 1615 – 1868.

Anyag: vas, réz. Szélessége 8,3 cm; vastagsága 7,9 cm. Súly 0,5 kg.

Egyes áttört tsubákban lecsökkentették a nyílások számát, hogy ne legyen elcsépeelt, és nagyon gyakran más technikákkal egészítik ki. Itt van példaként egy nagyon egyszerű és nagyszerű "Vitorlás" tsuba. Ezen egy vitorla sziluettje látható a jobb oldalon, arany vitorla kötelekkel díszítve. Az árboc réz berakást kapott.

Készítési idő: XVIII. század. Anyaga: vas, arany, réz, bronz. Átmérő: 8,3 cm; vastagság: 0,3 cm. Súly: 119,1.

Tsuba Matsuoishi Imam mester aláírásával (1764-1837).

A fenti tsubán *Sojubo*, a *tenguk* mestere egy ciprusfán ül, kezében tollból készült legyezőt tart, és figyeli, mi történik a hátoldalon.

A tsuba anyaga: réz és arany.

A hátoldalon egy véset látható, amelyen a legendás *Yoshitsune* és féltestvére, akik hatalmas harcosok fiai voltak a *Heian*-korszak végén, a *tengu* szárnyas démonoktól tanulják a kard használatát.

A fémre történő gravírozás is nagyon népszerű volt. A *tsuboko* mesterek a *Hori* és *Bori* gravírozási technikákat alkalmazták, amelyekhez olyan eszközöket használtak, mint a *Tagane*-vágó és a *Yasuri* reszelő. A fémgravírozásnak számos fajtája volt, amelyek a különböző tsubákon láthatók.

- ❖ Először is a vékony, "hajszál" gravírozást - ***ke-bori*** - nak hívjuk
- ❖ V-alakú véső, ugyanolyan a barázdát hagyva - ***kakaki-bori***. Néha ezt a vésést "ecsetvonásnak" (*efu-bori*) is nevezték. A vésőt különböző szögbe lehetett beállítani, és így különböző mélységű és szélességű barázdákat kapni. Az ilyen véseteket mesterien művelte *Somin* mester a *Yokoy*-iskolából.
- ❖ A *Tinkin-bori* - olyan technika, amelyben a vésett vonalakat arany amalgámmal töltötték ki.
- ❖ A *Niku-bori* - mélyvésés - a munkát kalapáccsal végezték. Sokféle olyan eszköz létezett, amely lehetővé tette a szoborszerű plasztikusság elérését, azaz a fém jelentős mélységig történő eltávolítását az alak körül. Vagyis léteztek alacsony, közepes és magas domborzatú vésési fajták.
- ❖ A *Guri-bori* vésés legeredetibb technikáját azonban a *Muromachi* korszakban Kínából kölcsönözték. Abban az esetben, ha ilyen mélyvésést rendeltek, a tsubát a több színesfém lemezből hegesztették össze és így többszínű, laminált anyagot kaptak. Ezután V alakú mintákat vágtak a felületre, és ez a véset feltárta a fém rétegeket, amelyek a *tsuba* felszíne alatt voltak!

Tsuba mintákkal a *guri-bori* technikában. Gyártási idő: 1615 – 1868.

Anyag: ezüst, *shakudo*, réz. Szélesség 6,5 mm; vastagság 6,2 cm. Súly 0,6.

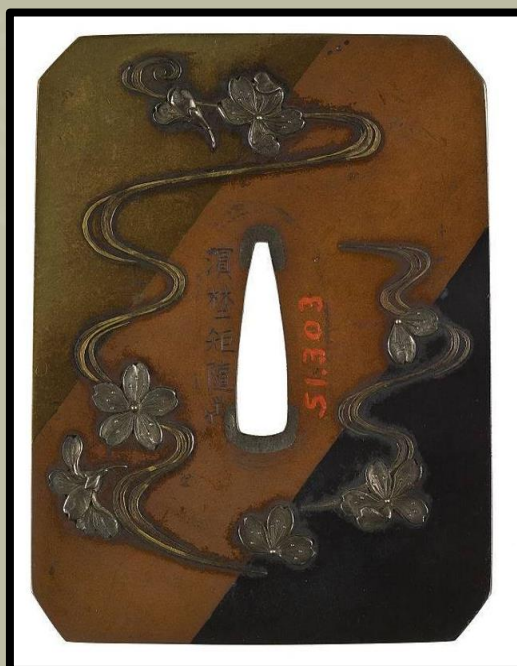

Tsuba a guri-bori technikával elkészítve. Gyártás ideje: 1615 – 1868.

Anyag: shakudo, réz, ezüst. Szélesség 6,4 mm; vastagság 5,9 cm. Súly 0,5.

Voltak olyan tsuba készítési módok is, ahol három különböző fémet, nem egymásra dolgozták össze, hanem egymás mellé. Például a felső rész készülhetett ón és cink ötvözetéből, az úgynevezett "sentoku". A középső rész vörösrézéből, az alsó rész pedig "shakudo" ötvözetből állt, amely rezet, aranyat és ezüstöt tartalmazott. Az így kapott színes vonalsávok a patakat jelképezik.

A juharlevelek az ősz szimbólumai. A tsuba elülső oldalát juharlevelek díszítik, a hátoldalon - a sakura vésett virágai, a tavaszt képviselik. A cseresznye- és juharlevél a japánok számára is a két legkanonikusabb szezonális szimbólum, és gyakran együtt jelennek meg a tsubákon díszítésként.

A fenti képen Hamano Noriyuki mester által szignált tsuba látható, három különböző fémből készült *ji* felülettel. Készítés ideje: 1793 és 1852 között.

Anyaga: réz, arany, ezüst, *sentoku*, *shakudo*.

Szélessége 8,3 mm; vastagsága 7,1 mm.

A laminálási technikák nagyon népszerűek voltak a japán mesterek körében. Ebben az esetben több színesfém lapot kapcsoltak egymáshoz, és úgy vélték, hogy a kívánt számú ilyen rétegnek el kell érnie a 80-at! Az így kapott többrétegű "szendvicset" aztán lehetett vésni, mélyebben- vagy kevésbé mélyen faragni, ami lehetővé tette, hogy csodálatos - a fa erezetére emlékeztető - felületi mintázatot kapjunk. És semmit sem kellett festeni! A rétegek természetes színe az, ami lehetővé tette, hogy az anyagok egymást is kölcsönösen kiemeljék. Ezt a technikát *mokume-gane*-nak, azaz "fa felületnek" nevezték.

Gyakran a felület egy ilyen "szendvics" volt maratott savakkal, ami lehetővé tette, hogy a tsubát különböző mélységben marassák meg (A különböző koncentrációjú savak különböző hatással voltak a különböző fémekre és ötvözetekre!), Ami ismét létrehozott egy leírhatatlan színskálát és biztosította a fény és árnyék játékát a felszínen. Vagyis tulajdonképpen valami olyasmivel van dolgunk, mint a fémre festés!

A *tsubako*-mesterek használták még az öntést (*imono*) viaszmodellre, és mind a tsubát egészében, mind a részeit ki lehetett így önteni. Ennek segítségével apró részleteket készítettek, például virágszirmokat.

Tsuba zománc és arany berakással. Készítési idő: XVII. Század.

Anyagok: arany, réz, cloisonne zománc. 6,5 cm szélesség; vastagság 5,4 cm. Súly 0,5.

A japán mesterek legújabb technikája a kémiai festés és patinázás. A kovácsolt vas tsubákat a kovácsok patinázták. Amalgám segítségével tüziaranyozni is lehetett őket (a *Ginksesi-Dzogan* technikával). Mindezeket nagyon széles körben használták, mivel Japán nem gazdag nemesfém lelőhelyekben, és ezeket védeni kellett. A japán mesterek megtanulták, hogy nagyon tartós patinát érjenek el munkáikon!

Folytatás következik ...

A fordítás az alábbi cikk felhasználásával történt: <https://en.topwar.ru/152777-legenda-o-cuba-cube-chast-6.html>